

Filminstruktører stævner DR

Den amerikanske instruktør Sidney Pollack har autoriseret Sømmenslutningen af Danske Filminstruktører til at stævne Danmarks Radios TV. Det utraditionelle skridt er kulminationen af mange års utilfredshed med og overhørte protester mod den forvanskning, der sker når bredlærredsfilm vises i TV i versioner, hvor det halve af billedet mangler.

Som denne pen igen og igen har både kommenteret og udbredt sig om her i spalterne, så er det ganske enkelt en skandale, at TV mod kunstnerens ønske kan vandalisere filmkunst, kan manipulere med de billeder kunstneren har skabt: skære dem til og indlægge falske kamebevegelser og klip – alt sammen noget der forvansker det oprindelige værk. Et cinemascop billedet i formatet 1:2,55 egner sig nu engang ikke til en kvadratisk skærm, men bør, hvis den skal vises, vises i det såkaldte *letterbox*-format med afmaskninger foroven og -neden og hele billedet reproduceret. Derved bliver billedet væsentligt mindre, men er i hvert fald det originale billede og ikke et redigeret udsnit.

Problemet for instruktørsømmenslutningen har hidtil været, at man ikke har haft en person der har villet lægge navn til og give sammenslutningen tilladelse til et sagsanlæg. Danske instruktører kan nemlig godt *forarges* over vandaliseringen og protestere mod den, men kun kunstneren kan føle sin ophavsret krænket. Det kan han f.eks., hvis der sker overgreb, som de er defineret i ophavsretlovens paragraf 3, hvori der står, at »Værket må ikke ændres eller gøres tilgængeligt for almenheden på en måde eller i en sammenhæng, der er krænkende for ophavsmandens litterære eller kunstneriske anseelse eller egenart.« Og selvfølgelig må en instruktør føle sin kunstneriske anseelse og egenart truet, hvis man i TV ser et til et kvadrat beskåret scope-billede, der kunne forlede seeren til at tro, at manden aldrig havde komponeret et billede før i sit liv, når han nu knap kan indfange personerne i billedfeltet.

Det er den amerikanske instruktør Sidney Pollack, der har givet den danske instruktørsømmenslutning autorisation til at stævne DR, der har vist hans *Tre døgn for Condor* i en scannet version. Med Pollack har man fundet et navn med tilstrækkelig prestige og status til, at det vil vække international genklang, hvis en afgørelse går DR imod. Og sammenslutningen er ikke i tvivl om, at vindes sagen, vil det kunne danne præcedens.

Det springende punkt er, at Pollack og andre amerikanske instruktører ikke kan føre en tilsvarende sag i USA, hvor ophavsretten følger pengene, altså producenterne, og ikke kunstneren. Men, siger Christian Braad Thomsen fra instruktørsømmenslutningen, i Danmark gælder dansk lov, og 'ligesom hash ikke må indføres i Danmark, heller ikke fra et evt. land hvor hash er legaliseret, så må man kunne hævde, at man heller ikke herhjemme må vise film på en måde der krænker den kunstneriske anseelse og egenart, selvom filmen så kan vises i den scannede version i andre lande med en anden lovgivning'.

Fra instruktørsømmenslutningen ser man problemet som en del af en mere generel forskel mellem USA og Europa. Således har EF tidligere pr. tradition opfattet massekommunikation og TV som et industriantegnet, men i de senere år har man interesseret sig mere og mere for at styrke de enkelte landes kulturelle egenart også på TV-området. Det har bl.a. resulteret i, at man har opfordret de enkelte landes interesseorganisationer til at holde øje med den form for overgreb, der her er tale om. Således har den franske instruktørsømmenslutning netop ved den franske højesteret vundet en sag mod TV stationen La Cinq, der fik forbud mod at vise en elektronisk koloreret version af John Hustons mesterværk *Asfaltjunglen*.

Den danske instruktørsømmenslutning fik sidste år forhindret, at TV 2 sendte John Fords *They Were Expendable* i koloreret udgave, men uden retssag og dom. TV 2 bøjede sig for truslen om et fagedforbud bakket op af Hustons arvinger.

Den danske sag har således store perspektiver og vil givet vække international interesse. Dan. Nissen